

mangt og hvat

Ritstjóri: Jákup F. Nielsen

POPPURIN

Middle of The Road

Um allan heimin rungaði »chirpy, chirpy, cheep, cheep» alt summar. Hvørir stóðu aftanfyri lagið? Fyrra skotar, sum halda til í søguliga býnum Rom. Tó kunnu teir fróu skotarnir, ið hava fostrað eitt slíkt poppkorkestur sum Middle of The Road, ikki rokna við, at vinirnir koma heim aftur í bræði. Middle of The Road tjena nógvan pening í dag. Í Italia gjalda teir bert 13 pst. av allari inntøkuni, meðan Skotland krevur 50 pst. Tí vil Middle of The Road heldur halda til í Italia ella Sveits.

Næstu tvey árinu skulu teir vitja í USA, Japan, Onglandi, Týsklandi, Hálandi, Belgíu og Skandinavíu. Takkað verri »chirpy», koma Middle of The Road væl frá tí búskaparliga næstu 10 árinu. Men lag ið, ið gjordi teir so væl umtókta, eiga Middle of The Road ikki æruina av. Lagið kemur úr Liverpool, júst sum fyrstu Beatles-lögin.

Umboð fyrri RCA-plátufelag ið í Rom hittu tónleikaran Lally Scott úr Liverpool, sum sjálvur hevði spelt »chirpy, chirpy, cheep, cheep» inn á plátu. Tó var solan ikki hin besta. Stutt eftir tók Middle of The Road eftir, og voru stórliga fagnaðir allastaðni, har »chirpy» kom fram.

Luttakarnir í orkestrinum eru sangarinnan Sally Carr, broðurnir Eric og Ian Campbell Lewis og Ken Andrew. Oll hava heimstað í Glasgow.

Middle of The Road er sera velhóskandi navn til orkestrið. Teir spæla »beint eftir landavegnum». Nyggjasta singleplátan frá teimum er Tweedle Dee, Tweedle Dum.

Byrjunarpeningurin var 400 kr. um kvöldið, nú fer

Úr søguni

Frá seinna heimsstríði

Fyrsta loftalopið

Hitt fyrsta kvöldið, tá fólk fór til songar aftanfyri nymyrkaløgd vindeygu, var tað ein og annar, sum stúrdi eitt sindur fyrri náttini. Alt hetta

5 spurningar

Hvor var amtmaður í Føroyum undir seinna heimsbardaga?

Nær var Føroya Løgting endurstovnað?

Nær fekk Føroya Framburðsflokkur mann á ting á fyrsta sinni?

Hvor var hann?

Hvussu nógvur bygdir eru á Kunoyinni?

Svar í næsta blað.

* * *

Vinnarar av seinastu kapping

voru:

Björg av Rana, Trongisvágur,

20.00 kr.

Zakarias Andreasen, Skála

10.00 kr.

Og fáa hesi peningin sendandi.

kvöldið ikki undir 10—15.000 kr.

Leiðarin Eric Campbell

Lewis minnir seg í hesum sam-

bandi aftur á gamlar dagar:

»Eg tómdi pappirskurvar, rann

á posthúsið, keypti afturvið

kaffinum!»

»Vónandi koma teir dagarnir

ikkj aftur», endar Eric

Campbell Lewis.

við myrkalegging, sandi og vatnsspann uppi á loftinum til at kova brandbumbur við — tað var líkasum at Føroyar voru drignar inn í krigssummar — ja, tað var næstan sum, at nú stóð klárt, nú var bert eftir hjá bumburum at koma dūrandi eystan úr havi. Tað var ikki sori, at fólk hvakk við, tá ið ein bilur hurraði nógv so nógv tað kvöldið ella ta náttina. Men tað hendi einki ta náttina og heldur einki tær næstu næturarnar. Fólk gjordist vant við alt hetta nýggja, og tað hendi so mangt, sum tók hugan á fólk. So tankin um vanda smokkaði longur og longur niðurdur.

Seinapartin 22. november 1940 gekk livið sína vandu gongd í Havnini. Tað var illslíkt veður, væl av vindi og vættligt. Tað var næstan blivið myrkt — í llysi kundi ein siggja skipini úti á sum svartar, tungar skuggar. Tá kom knappliga eitt dun og eitt sett, sum kændist um allan byin. Manga glaðna hövdu tey smáu husini tikið. Men hetta, hetta var nakað nýtt. Bilet skakaðust eitt sindur á veggnum, dyr slógu upp. Fólk hvukku við, men uggaðu seg við, at tað mundi vera ein minna, sum var farin á land onkumstæði. Men so skar knappliga eitt klukkjandi ljóð iðgjøgnum, nakað sum tá óvitar struka eina sneis eftir rima stakti. So komu fleiri ljóð uppi, skjótt, dun — og so aftur ein hervilgur brestur og eitt røðuligt sett.

Ein húrð brestur upp.

»Tyskir flugvarar! Teir hava

bumbað úti við hospitalið!»

Fólk hugdu uppá hvørt annað. Ja so — so kom tað eisini at henda her. Og tann vanligi sagan: Fyrst sjukrahúsin!

Nú var eisini skiligt at hoyra flugvismotorarnar. Men motordunið viknaði og hvary at endanum.

Havnin hevði havt sitt fyrsta loftalop. Fólk var ikki væl við, men tað var eingin ræsla, eingin overdigur ótti. Hitt óendaliga umbroytiliga mannalýndið var farið at laga seg eftir teim nýggju umstøðunum.

Eitt av bløðunum tók soleið is til:

»Tað visti seg ikki at vera bumbur, men tær lufttorpedo ir, ið vóru sleptar niður. Tær hava ivaleyst verið atlaðar eftir skipunum, sum lógu á reddini, men raktu tær ikki. Har lógu fleiri skip. Tvey feroysk fiskiskip, eitt fremmandir farma skip og fleiri fremmandir trolarar. Tætt lógu tey eisini, so tað var bert eitt undur, at hvorgin av torpedounum raktu.

Hin fyrsta brast móti landi heima undir Fransaholuni, og hin næsta kom inn á Sandagerðsvík og rendi inn í Barlastaskerið, har hon brast. Bresturin var røðuligur og luftfyrstíð ógilt, so at tað gjordi nakað stóran husaskaða.

Kábilhúsið, ið stóð næst, fekk nakað av skaða. Ein barakk, ið stóð har nærindis, fekk báðar endarnar blástar úr. Versu víðferðina fingur próstahúsin. Har var hvørt einasta vindeyga í eysturendanum sorlað inn og ikki ein rutur í suðurendanum var heil

Framhald á 6. síðu. (1)

der í 1966 blev mere end opvejet ved SF's gevinst, skabte en helt ny situation. Socialdemokratiet måtte godkende SF som en mulig samarbejdspartner i sager, hvor de to partier havde fælles opfattelse. At behandle SF som en ny udgave af kommunisterne gik ikke. Det var på dette punkt, at Socialdemokratiets kompetente organer måtte »skifte standpunkt».

Skifte standpunkt

Dette var dog ikke, som nogle tror, en ændring, der kom som et vindpust af overraskelse efter valgmatten 1966. Tværtimod havde vi — og ikke mindst undertegnede — været meget omhyggelige med at gøre offentligheden opmærksomme på ændringen allerede før valget. I presse, TV og radio havde jeg klart sagt, at vi efter 1966-valget ville gennemføre skattereformen med SF alene, hvis ikke den brede forhandlingsløsning, især med radikal deltagelse, som vi satte på, viste sig opnåelig. På spørgsmål fra den borgerlige presse, om Socialdemokratiet i givet fald ville danne en mindretalsregering alene med SF, stødte jeg, o så før valget, svaret ja. Men ikke alle havde opfattet ændringen i holdning til SF. Mange troede, at det stadig var den holdning, der var tilkendegivet ved tidligere valg, at vi ikke ville samarbejde med SF, der var gørdende. De havde forudsagt, da Socialdemokratiet i perioden 1966-67

samarbejdede med dette parti, og da regeringen, efter et halvt års ihærdige forsøg på et bredt skatteforlig mislykkedes, fordi VKR ikke ville, iværksatte skattereformen med SF.

Målt med nutidens vurdering af den efterfølgende udvikling, må det erkendes, at etableringen af et fast samarbejdsudvalg om skattereformens og de dermed besegtede jordloves gennemførelse, irriterede både i den socialdemokratiske og i SF's lejr, samtidig med, at det gav de borgerlige, med Hilmar Baunsgaard og Berlingske Tidende i spidsen, gode kort på hånden i den demagogiske kampagne om »det røde kabinet». Det Hilmar Baunsgaard — efter min opfattelse — mod bedre vidende påstod, var, at den socialdemokratiske regering ikke kunne fremlægge noget lovforslag i folketinget, der ikke på forhånd var godkendt af samarbejdsudvalget. Påstanden var falsk, men mange sjæle stod rede til at bringe den videre. Konsekvensen af disse erfaringer vil blive, at dette samarbejdsudvalg, eller en tilsvarende formaliseret samarbejdsform, ikke vil genopstå. Efter et kommende folketingsvalg vil forskellen mellem Socialdemokratiet og SF i udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål, samt måske i de markedspolitiske aspekter, være så udpræget, at spørgsmålet overhovedet ikke kommer på tale. Hvis VKR mister sit flertal, og Socialdemokratiet danner mindretalsregering, vil det blive en regering, der

lægger sine forslag frem til forhandling fra sag til sag, og hvor der kan forhandles med alle folketingspartier — altså netop den samarbejdsform, som VKR ikke har evnet at mestre, og som Hilmar Baunsgaard ikke har formået at lede.

Det nye samfund

Socialdemokratiets fremtid må vurderes ud fra dets parlamentariske styrke efter det kommende valg, ud fra dets vilje til atter at tage den politiske ledelse i landet og i lyset af partiets program og fremtids-syn.

Arbejdsprogrammet »Det nye Samfund», som blev vedtaget på kongressen i 1969, rummer de retningslinier, som et moderne demokratisk, socialistisk parti i dag kan sætte som vejledning for sin virksomhed. Programmet er socialt mere dybtgående, samfunds-mæssigt mere indgribende end noget andet politisk program i Danmark. Det tager målbevidst, og med vilje til også at ville midlerne, fat på spørgsmålet om forbrugerpolitik, anti-forureningspolitik og økonomisk demokrati i den nære sammenhæng med arbejdspladsdemokrati og nærdemokrati. Det samme gælder den moderne forebyggende og helbredende socialpolitik, familiepoltikken og boligpolitikken, der kræver planlægning og fremsyn, Retsreform og kultur politik fuldender mønstret.

Er Socialdemokratiet blevet venstredrejet spørger den bor-

gerlige presse? Det lyder, som om man havde haft partiet hos tandlægen. Eller som om der var sket noget i Socialdemokratiet, der kunne sammenlignes med de radikales højredrejning efter VK-linjen fra 1968. Men noget sådant er ikke sket for Socialdemokratiets vedkommende. Læser man i »Det nye Samfund» og ser, hvorledes de politiske mål, der ovenfor er nævnt i telegramstil, er blevet iklædt politisk kød og blod, vil man se, at der ikke er et eneste af disse programpunkter, der ikke er fundamentalt i den allerbedste overensstemmelse med Socialdemokratiets oprindelige mål og hidtidige virksomhed — også som regeringsparti. Socialdemokratiet er forblevet sig selv og er trofast mod bevægelsens eget væsen. Men det er indlysende, at Socialdemokratiet stadig har brug for nytænkning og fornyelse, når det drejer sig om at følge sin politik op over for et moderne samfunds betingelser og udfordringer. Dette behov træder ganske særligt frem når partiet efter 14 års regeringsansvar, uden at have haft den tilsvarende parlamentariske flertalsposition, kastes ind i en oppositionsperiode. Linien fører videre i den omfattende fornyelse og foryngelse af næste folketingsvalg vil være med sig i den socialdemokratiske folketingsgruppe. Alt dette er væsentligt for vor indtræden i Socialdemokratiets år 101.

Det har altså undret mig, når borgerlige kritikere har

ment, at fx vor grækenlands-politik var en venstreorienteret politisk fidus, regnet ud og iværksat for at vinde stemmer. Jeg tror ikke, og har aldrig troet, at vi vandt stemmer på Socialdemokratiets stærkt udtrykte protest mod det græske militærdiktatur. Men jeg har altid været overbevist om, at vi tjente en god sag. Protesterne begyndte i vor egen regeringstid i Athen og fortæ, stadig i vor egen regeringstid, videre i Europarådet, hvor det var som en følge af det danske initiativ, at den græske regering led nederlag og måtte trække sig tilbage fra Europarådet. Der findes på dette, som på andre områder, den bedste kontinuitet mellem regeringspolitik og oppositionspolitik. I det hele taget forstår jeg ikke, og har aldrig forstået borgerlige teorier om, at Socialdemokratiet skulle gøre dette eller hint for at stå sig godt med venstresocialisterne. Hvad i alverden skulle vi få ud af det? Det var VS, der fældede den socialdemokratiske regering i 1967 sammen med VKR. Jeg føler mig overbevist om, at vi ikke kan siøle på VS over en dørtærskel.

Socialdemokratiet kan med bevidstheden om voksende styrke, klarhed i sin politik, sammenhæng med sin fortid, og med program og fremtidsvision i orden fejre sin fødselsdag og gå ind i sit ny århundrede.